

Grond beschikbaar naast drukkerij Nieuwbouw op komst voor kranten van Persgroep (DPG Media)

Het zong al een tijdje rond, maar *de Volkskrant* gaat vrijwel zeker naar een nieuwe behuizing naast de drukkerij in het industriegebied Overamstel, naar de Joan Muyskenweg, vlak naast de A10. De andere kranten van de Persgroep (tegenwoordig DPG Media) *Trouw* en *Het Parool* gaan mee. Mogelijk ook *Online Services* (onder meer de Nationale Vacaturebank) en *Q-Music*.

Ze krijgen een geheel nieuw gebouw, dat over drie jaar klaar moet zijn. De reden van de verhuizing is dat in het huidige INIT-gebouw te weinig ruimte is voor uitbreiding. Dat het huurcontract afloopt, is een goede aanleiding om naar elders uit te kijken.

Voor velen op de redactie zal

het een opluchting zijn uit 'de glazen doos' te verdwijnen, want de hitte tijdens de afgelopen zomer was niet te harden. De hoofdredactie adviseerde de redactie zelfs thuis te gaan werken als dat maar even mogelijk was.

Tijdens de bouw in 2005 was wel isolerend materiaal aangebracht (vliesgevel, zonwerende beglazing, zonwerend doek in de spouw) maar dat voorkwam niet de broeiende hitte onder het glazen dak.

Anderszids zien sommige redacteuren de verhuizing wat somber in: DPG Media stelt in zijn persbericht zelf vast dat de nieuwe plek niet 'het meest aantrekkelijke gebied' is, met andere woorden een kale boel. Maar het moet zich daar gaan ontwikkelen, onder meer met

Straat in het INIT gebouw. Bloedheet onder een glazen dak.

Foto Paul Starink

de bouw van woningen.

DPG Media wil kosten besparen door alle Amsterdamse activiteiten te concentreren op één plek. Naast een kostenbesparing hoopt de Persgroep met de verhuizingen ook 'een cultuur van samenwerking te bevorderen' en het ruimtegebrek bij de drie kranten op te lossen.

De ondernemingsraad van DPG Media is akkoord met het voorstel van de directie. De ge-

meente Amsterdam moet nog een bouwvergunning verstrekken.

Mocht het plan definitief doorgaan, dan heeft *de Volkskrant* zestien jaar in het INIT-gebouw gezeten. En daarvoor eenenveertig jaar in de Wibautstraat. Destijds bestond bij de redactie ook weerstand tegen verhuizing vanuit de Nieuwezijds: te ver uit de binnenstad. Dat wende snel.

Jacques de Jong

Taalcoach

Staatssecretaris Raymond Knops gaat drie miljoen euro uittrekken om de overheid beter met burgers te laten communiceren. Hij zet vijftig taalcoaches in om dat doel te bereiken. Volgend jaar volgen er nog vijftig. Hoeveel coaches zijn er over tien jaar aan het werk? Duizenden?

Heeft staatssecretaris Raymond Knops niets beters te doen?

Gezegd wordt dat de overheid haar clientèle te vaak opscheept met onbegrijpelijke boodschappen.

Ik heb daar geen ervaring mee. Er zijn instanties die er méér een potje van maken dan de overheid, vind ik, de zorg bijvoorbeeld of het bankwezen, maar ik weet dat geen enkele overheid, ook staatssecretaris Raymond Knops niet, je voor deze ellende, die vaak opluchting is, kan behoeden.

De hele zaak is in mijn ogen flauwekul, dure flauwekul uiteraard, want anders haal je er het NOS-journaal niet mee.

Die drie miljoen moeten de indruk wekken dat er een groot probleem wordt aangepakt, maar is dat wel zo?

Dat instanties waarvan wij afhankelijk zijn, ons niet duidelijk

inlichten, heeft weinig of niets met het vermogen tot helder formuleren te maken. Je maakt mij niet wijs dat er tussen de duizenden ambtenaren in al die overheidsgebouwen niet één hoogopgeleide te vinden is die drie goedlopende zinnen achter elkaar kan schrijven.

Nee, het probleem is niet de taal, het probleem is een houding - een *attitude* zeggen ze in de ambtenarij - die employés ten bu-rele aannemen als ze met een klant te maken krijgen, een lastige vlieg die de gezelligheid rond de koffieautomaat hinderlijk verstoort.

Wie mij dit cliché vergeeft - toch goed om het op te schrijven - begrijpt dat het initiatief van staatssecretaris Knops niet zo nobel is als het lijkt. Ik zie vooral een overheid die haar public relations aanspreekt om goede sier te maken bij de media.

Maar dit toneelstukje kan niet verhelen dat staatssecretaris Knops niets begrijpt van de manier waarop taal buiten een overheidsgebouw functioneert. Met deze coaches zal hij het gesignaleerde probleem dan ook niet oplossen. Het is alsof staatssecretaris Knops de files rond Den Haag denkt te kunnen oplossen met een stuk of vijftig automonteurs.

Willem Kuipers

wiewiewie.nl

Hoe de wal het schip Bacchus keerde

'Vroeger werd de krant gemaakt door kroeglopers, tegenwoordig door marathonlopers.'
(Michel Maas)

Voorwaar een transitie die er wezen mag. We hadden er dan ook een levendig gesprek over tijdens de knarrenborrel op 8 oktober 2019 in Scheltema. Het ging over de strakke jongens en meisjes ('ik kan ze niet uit elkaar houden') die tegenwoordig de krant maken. Over de fitnessruimte in het krantengebouw, die de nieuwe journalistencultuur markeert.

Dat alles met in het achterhoofd de lange tijd ervoor toen de kroeg voor generaties journaile een tweede (of

eerste), huis- dan wel werkkamer was en ter redactie de legendarische bierglazen vol whisky werden geschonken.

We memoreerden de collega's die direct of indirect aan de alcohol overleden. En we stipten ons eigen alcoholgebruik aan. De een kon (nu) toe met matige inname of met niks, de ander dronk nog wél veel en voelde zich daar wel bij. En we vroegen ons af of en hoe je van een serieuze alcoholverslaving kunt genezen.

'Ik heb heel veel gedronken, maar ik ben er wel vanaf gekomen', poneerde ik ferm.

'Hoe heb je dat dan gedaan?', wilde iemand weten.

'Ik heb de wal het schip laten keren', antwoordde ik. 'Vertel!'

DE GERDESSTRAAT in Wageningen bestaat uit een brede parkeerplaats met in het midden aan weerskanten een smalle rijweg. Die parkeerplaats komt goed uit. Als ik daar uit mijn auto ben gestapt, kan ik namelijk verder lopen door de andere auto's als steun te gebruiken: auto na auto beroer ik om van het terrein af te komen.

Dan kom ik bij de rijweg. Voetje voor voetje, half vallend steek ik de paar meter asfalt over naar de huizen erlangs. Aan de gevels daarvan vind ik steun en zo vorder ik tot de Stationsstraat. Daar moet ik het trottoir af. De paar centimeters hoge stoeprand lijkt wel de rand van een afgrond. Ik haal diep adem, stap de peilloze diepte in en weet de lunchroom te bereiken. Vrijwel meteen wordt een rosetje voor me neergezet, want hier kent ons ons.

Zo 'liep' ik steeds, jarenlang, met of zonder stok, dat maakte weinig uit. En dan had ik ook nog handen. Vanwege de bibberaties kon ik daar weinig mee. Consequent weigerde ik elk aangeboden kopje koffie of thee uit angst dat ik die vast moest pakken en de boel op de grond zou lazeren. Schrijven ging niet meer. Een handtekening zetten was een bezoeeking die steevast uitmondde in een onbeheerste krabbel.

**Mijn dag bestond
afwisselend uit
drinken en slapen**

Let wel: dit alles was geen dronkenmanshandel en -wandel. Dit gebeurde juist als ik nuchter was: als onthoudingsverschijnsel. Wanneer ik bijvoorbeeld twee rosetjes op had in het lunchrestaurant liep de weg terug naar

Eric Hendriks in 2016. 'Die open haard is niet van mij.'

gestrompelde heenweg. Meer dan twee wijntjes wilde ik bij de lunch trouwens niet drinken vanwege het autorijden. Maar dat haalde ik thuis wel in. In de vooravond, na het middagdutje, eerst een paar forse glazen berenburg, om erin te komen. Dan een literfles rosé en later op de avond nog wat bellen berenburg.

Natuurlijk was aan dit alles een lange drankcarrière vooraf gegaan. Er waren pilsjes in de studententijd, jaren zeventig, maar niet zo veel, want dat stonden de financiën niet toe. En in decennia daarna zette het werk een rem op de inname. Toch werd het ook toen al af en toe problematisch. Dan kicke ik af maar besloot na een tijdje dat de nuchterheid weer lang genoeg geduurd had. Ik had immers bewezen dat ik best wel zonder kon, dus proost.

Mede door deze valkuil liep het geleidelijk verder uit de hand toen met ingang van mijn vroege pensionering in 2008 alle remmen werden opgeheven. In 2017 escaleerde het. Vooral de laatste

en niet meer slapen als ik niet had gedronken. Dus bestond mijn dag uit afwisselend drinken en slapen en was ik willoos aan Bacchus overgeleverd, tot niets zinnigs meer in staat.

En zie: als de nood het hoogst is, besef je terdege dat het zo niet langer kan. Dat de uitvluchten van vroeger uitvluchten zijn. Dat verder leven als een zombie in het verschiet ligt of – waarschijnlijk – de dood. En ik heb een hekel aan leven als een zombie en aan dood. Hoogste tijd dus voor hulp.

'Ik ga de dokter bellen', zei mijn vrouw. Uitgerekend op mijn zeventigste verjaardag, begin januari 2018, verscheen een schim naast mijn bed in de half verduisterde kamer. 'Ik wil ervan af, dokter', sprak ik, gedecideerder dan ik ooit ben geweest.

De dokter bevond mijn fysieke toestand gevaarlijk deplorabel en waarschuwde direct de IrisZorg – de Gelderse instelling tegen verslavingen. Met voorbijgaan aan alle wachtlijsten kwam die in actie. ►

◀ Een arts van Iris belde aan met pilletjes waarbij ik nog wel mocht drinken. Een week later: nog een dokter met zeer zware pillen, nu echt voor de ontnuchtering, medicijnen die ik in een week moest afbouwen. Je werd er suffig van, maar ze werkten. Ik kicke af en moest de maanden daarna alleen nog af en toe bij Iris langskomen, bij een aardige mevrouw voor een gesprek over hoe het ging. Nou, nuchter dus. En nu nog steeds.

‘En wat is dit dan?’, wijst mijn buurvrouw in Scheltema op het pilsje dat voor mij staat. Ik leg uit dat ik nog weleens een paar biertjes of wijntjes meedrink bij bijzondere gelegenheden. Ik geef toe dat je inderdaad vrij gemakkelijk (steeds meer) gelegenheden ‘bijzonder’ kunt verklaren, maar benadruk dat ik toch echt niet meer in die valkuil trap.

Dat is tot dusver ook niet gebeurd. Alleen na een concert of een film bijvoorbeeld, nemen we een paar alcoholische versnaperingen. En bij schaarse,

zeer speciale gebeurtenissen. Daarna wekenlang en soms maandenlang niets. Thuis, waar ik meestal ben, geen druppel.

Ik kan natuurlijk terugvallen; daar kent de verslavingszorg genoeg voorbeelden van. Maar ik denk niet dat het ooit weer zo ver uit de hand loopt. Alleen al niet omdat ik dat fysiek niet meer zou trekken. Bovendien werkt de afgrond waarin ik heb gekeken, vooralsnog afschrikwekkend genoeg.

Heb ik nog iets overgehouden aan die zwarte periode, behalve deze schrijfopdracht voor de Knar? Een beetje. Het evenwicht is nog niet optimaal; ik heb nog brug- en hoogtevrees en moeite met trapjes zonder leuning. Maar zonder steun loop ik de Gerdessastraat door en in de Stationsstraat stap ik blijmoedig het trottoir af. In de lunchroom pak ik met vaste hand de bitter lemon die voor mij is neergezet. En in de glasbak verdwijnen alleen groentepotjes en bakoliefjesjes.

Het rinkeldekinkt daar net iets vrolijker dan voorheen, lijkt het wel.

Eric Hendriks

Zin van het leven naar vijfde druk

NA ZIJN bijna dodelijke hartinfarct is **Fokke Obbema** rond gaan vragen wat de zin van het leven is. Hij schreef er een serie over, en daar kwam een boek van, *De zin van het leven*.

Hoeveelste druk?

‘Deze week besloot mijn uitgever tot de vijfde druk, een maand na de boekpresentatie. Dat is natuurlijk geweldig.’

Hoe was de presentatie vorige maand?

‘Het was een erg indrukwekkende avond met bijna zeshonderd mensen in de Lutherse Kerk op het Spui. Vooral *Volkskrant*-lezers, waarvan velen de serie trouw hadden gevolgd. Een geëmotioneerde vrouw vertelde me over haar stervende vader – samen namen ze wekelijks een aflevering door. Ik werd er stil van.’

Je leven is veranderd tijdens en na de serie?

‘Ja, dat is al zo sinds de hartstilstand. Mijn werk is totaal anders geworden: ik ben van hardcore journalistiek op de redactie Buitenhof overgestapt op interviews over de essentie van het bestaan.

‘Tegenwoordig werk ik hoofdzakelijk thuis, in alle rust, met als doel de stress in mijn leven laag te houden. Ik heb daardoor meer tijd en vooral aandacht voor mijn naasten. Tegelijkertijd doe ik nu werk dat onze lezers veel meer raakt dan al mijn eerdere berichtgeving in meer dan een kwart eeuw dagbladjournalistiek bij elkaar.

‘Momenteel ben ik veel op pad

Fokke Obbema aan tafel bij Buitenhof, 29 september.

voor het geven van interviews en lezingen en spreek ik onze lezers, ik ervaar nu hoezeer mijn serie op vruchtbare bodem is gevallen, werkelijk indrukwekkend. Dat motiveert me door te gaan.’

Wat is je thema voor de volgende serie?

‘Ik wil mensen vragen wat een zinvol leven voor hen inhoudt. Dat vind ik een mooi vervolg, want het is wat concreter en kan anderen hopelijk inspireren in hun eigen leven. Vragen die daarbij komen zijn: hoe weet je je focus vast te houden op datgene wat je als zinvol ervaart? En is dat wat je als zinvol ervaart ook anders geworden in de loop der tijd?’

Kun je intussen de zin van je eigen bestaan definiëren?

‘Die is denk ik wel toegenomen, als ik alleen al naar alle reacties kijk. Mijn leven is onmiskenbaar voor veel meer mensen dan voorheen van betekenis geworden. Dus ja, inderdaad, dit geeft zin aan mijn leven. Uit een verschrikkelijk nare gebeurtenis is toch iets moois voortgekomen.

‘Die ervaring deel ik overigens met flink wat geïnterviewden, mensen die vaak nog heel wat zwaardere kaarten trokken dan ik. Ook zij bleken in staat grote narigheid in hun leven toch positief te kunnen waarderen. De veerkracht van de mens is enorm.’

Jacques de Jong

Vrijdag 29 oktober is een nieuw boek van Henk Blanken (1959) verschenen, *Beginnen over het einde*. Dat einde houdt hem bezig sinds acht jaar geleden bij hem parkinson werd vastgesteld. Grote verhalen kreeg hij onlangs in zowel de *Volkskrant* als *NRC Handelsblad*.

Hij schreef er ook het boek *Pistoolvinger* over. Nu is hij genomineerd voor de Gouden freelancer award, dankzij een essay in *De Correspondent*, dat de basis zou vormen voor zijn nieuwe boek.

De prijs is 1 november uitgereikt in het Volkshotel, het voormalige *Volkskrant*-gebouw, waar Blanken zestien jaar heeft gewerkt.

ONDANKS dat hij moeilijk beweegt, was Henk Blanken aanwezig bij de uitreiking van de Gouden freelancer award in het Amsterdamse Volkshotel. Wel genomineerd, maar niet in de topdrie.

Wel vielen twee *Volkskrant*-medewerkers in de prijzen: **Mensje Melchior** en **Nathalie Huigsloot**.

Vooraf liet Henk ons weten dat het 'redelijk goed' met hem gaat. 'Goed genoeg, zeggen ze in Groningen. Of: het kon minder.'

'Ruim acht jaar na mijn diagnose kan ik me nog behoorlijk redden. Ik loop met een stok en dan niet verder dan vijfhonderd meter. Ik kom bijna nergens meer, verlaat mijn erf nauwelijks, rij al twee jaar geen auto meer en val zo nu en dan van mijn

Niet te vroeg doodgaan, maar ook niet te laat

fiets. Maar het had al veel erger kunnen zijn. Ik begin te geloven dat die parkinson van mij geen haast maakt.

'Met de trein en de taxi kan ik nog op pad. Een enkele keer geef ik nog een lezing en soms schrijf ik nog iets voor *De Correspondent* waaraan ik verbonden ben als correspondent Dood en Aftakeling. Een geweldig leuk medium is het, met een uiterst professionele en getalenteerde redactie. Ik voel me er heel erg thuis.

'Van de zomer vroegen ze of ik een boek wilde maken over euthanasie bij dementie. Daar heb ik de afgelopen jaren veel over geschreven, ook voor *De Groene Amsterdammer* en de *Volkskrant*. En ik had er ook vele uren research in zitten. Er lag zelfs al een boek klaar – voor tachtig procent af – dat ik niet goed genoeg vond. Dat kwam goed van pas bij het schrijven van *Beginnen over het einde*. Dat krijgt waanzinnig veel media-aandacht, ook op tv. En dat moet uitmonden in een campagne van het Humanistisch Verbond waarvan ik het gezicht zal zijn. En dan moeten we de politiek nog overtuigen.'

'Ik lijk drukker en productiever dan ik in feite ben. Vorig jaar gaf ik nog een handvol trainingen over verhalende journalistiek, maar daar ben ik mee gestopt omdat het te vermoeiend is en het praten me soms moeite kost. Het komt erop neer dat ik altijd thuis ben en niets anders doe dan lezen, nadenken en schrijven. Daar voel ik me goed bij, ook omdat er mooie stukken van komen.

'En haast heb ik zeker niet. Ik wil dit nog wel even volhouden.

'Toen *Pistoolvinger* was verschenen, eind 2015, ben ik me gaan verdiepen in de euthanasiewet. Ik vond het raar dat die wet heel expliciet euthanasie ook bij diepdemente en wilsonbekwame patiënten

Henk Blanken feliciteert Maarten Dallinga met het behalen van de Golden freelancer award. Foto Jacques de Jong

mogelijk maakt, terwijl er in zeventien jaar niet meer dan zeventien van die mensen euthanasie kregen.

Die interesse was ook eigenbelang, want met parkinson heb ik ook nog vijftig procent kans dement te worden,

'En er is nog een eigenbelang. Mijn parkinson is een geweldig verhaal, vol raadsels en emotie, vol filosofische noties en paradoxen. Bovendien moeten we als samenleving betere antwoorden bedenken op de vergrijzing die de zorg voor al die demente mensen onbetaalbaar maakt en de discussie over ouderdom en zelfbeschikking nog verder op scherp zal zetten.

'Die nominatie voor de Gouden freelancer award is voor een essay in *De Correspondent*, dat tegelijkertijd mijn wilsverklaring was. Ik wil laten zien hoe belangrijk het is om op tijd te beginnen over het einde, met je naasten en met je arts. Zodat je niet te vroeg dood gaat, maar ook niet te laat. Mocht ik zwaar dement worden, dan moet mijn vrouw me ongestraft dood kunnen maken.'

'Ik kreeg heel veel reacties. Van lezers van *De Correspondent*, maar ook van anderen, en van de media, van *DWDD* tot aan de *Volkskrant*.'

Prijzen

In het Volkshotel, tijdens een vakbijeenkomst van freelancers in de Riet (Lina)-zaal werd Nathalie Huigsloot de derde prijs toegekend op grond van een interview met schrijver Maarten Biesheuvel (*de Volkskrant*, september 2018), tweede prijs ging naar Mensje Melchior ('Prikken of niet prikken', ook in *de Volkskrant*, december 2017). Eerste werd Maarten Dallinga met een podcast voor *De Gelderlander* over ontmoetingsplekken voor mannen.

Sheila Sitalsing droeg het juryrapport, voor en **Natascha van Weezel** reikte de prijzen uit.

Henk Blanken met zijn dochter Nina bij *De wereld draait door*.